

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS 2010 METŲ PIRMOJO PUSMEČIO VEIKLOS ATASKAITA

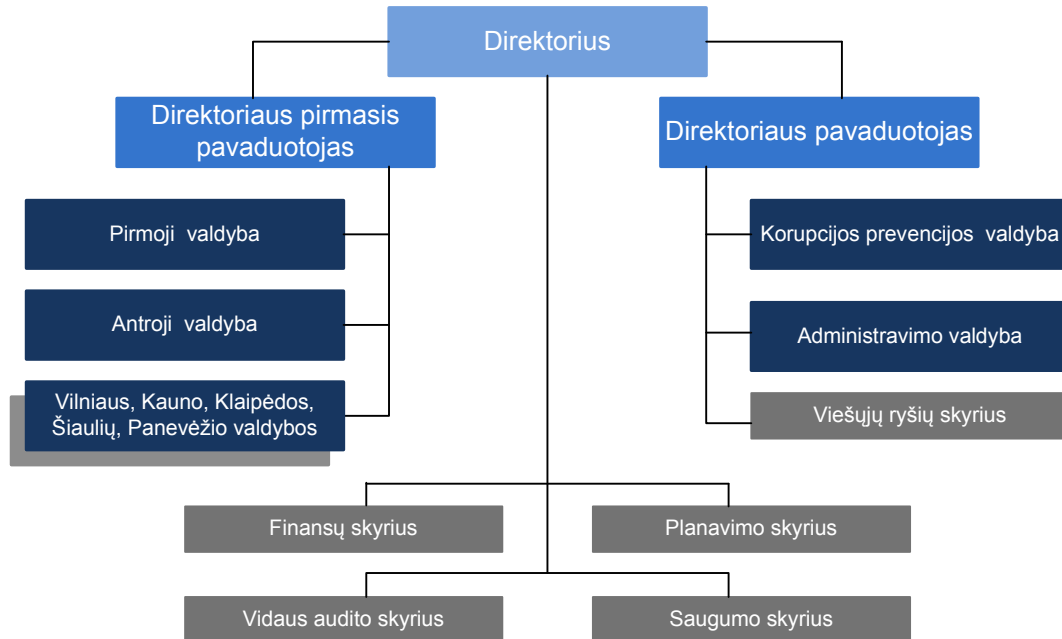
2010 m. rugpjūčio 6 d. Nr. L-01-2369

VIDAUS ADMINISTRAVIMAS

STRUKTŪRA

STT struktūrą sudaro Administravimo, Pirmoji, Antroji, Korupcijos prevencijos valdybos, 5 teritoriniai padaliniai (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio valdybos), Finansų, Planavimo, Saugumo, Viešųjų ryšių ir Vidaus audito skyriai.

PERSONALAS

2010 m. I pusmečio pabaigoje STT dirbo 237 darbuotojai, iš jų 213 statutinių valstybės tarnautojų, 24 darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis.

Mokymai

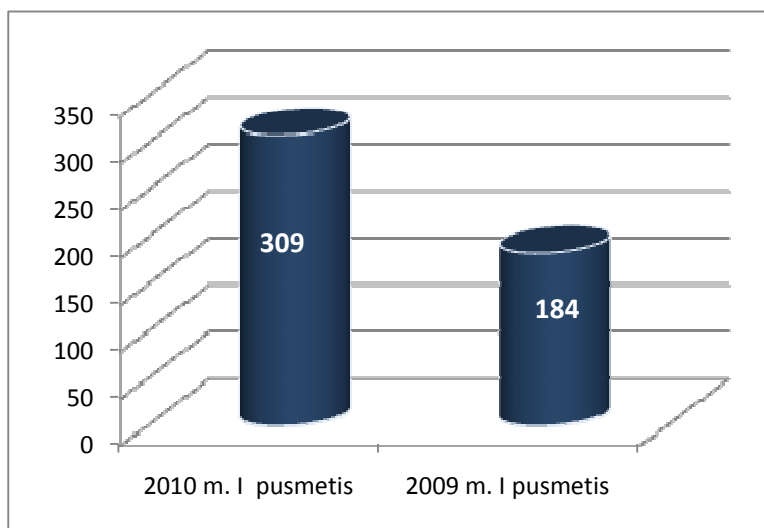
2010 m. I pusmetį 100 STT darbuotojų kėlė kvalifikaciją ir dalyvavo 30 kvalifikacijos kėlimo renginių (kursuose, seminaruose ir pan.).

Kvalifikacijos tobulinimo renginiuose Lietuvoje dalyvavo 95 STT darbuotojai, 5 STT darbuotojai kėlė kvalifikaciją užsienio valstybėse

BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS

NUSTATYTOS KORUPCINIO POBŪDŽIO NUSIKALSTAMOS VEIKOS

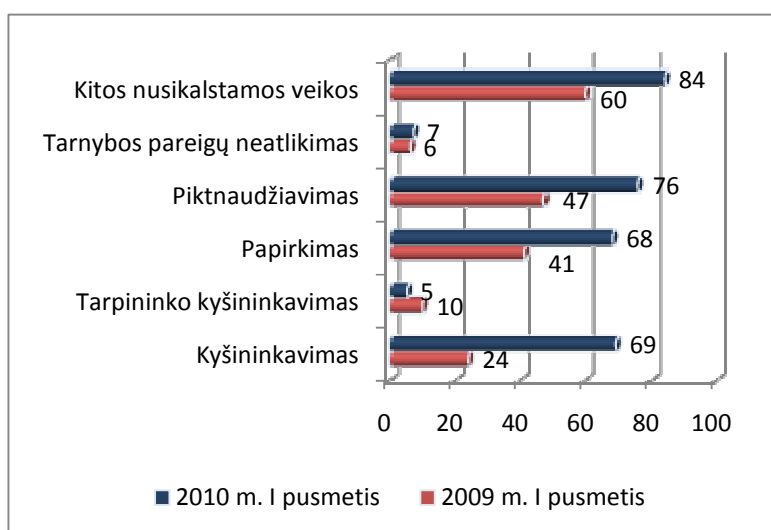
2010 m. I pusmetį STT tiriamose ikiteisminio tyrimo bylose buvo nustatytos 309 nusikalstamos veikos, 2009 m. I pusmetį – 184 veikos, t. y. šiais metais nusikalstamų veikų nustatyta 68 proc. daugiau nei praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu.

1 pav. 2009–2010 m. I pusmečiais nustatytos nusikalstamos veikos

2010 m. I pusmetį STT ištirtose (tiriamose) ikiteisminio tyrimo bylose nustatytos šios nusikalstamos veikos pagal Baudžiamąjį kodeksą (toliau – BK):

- 84 – dėl kyšininkavimo (BK 225 str.);
- 7 – dėl tarpininko kyšininkavimo (BK 226 str.);
- 76 – dėl papirkimo (BK 227 str.);
- 68 – dėl piktnaudžiavimo (BK 228 str.);
- 5 – dėl tarnybos pareigų neatlikimo (BK 229 str.);
- 69 – dėl kitų nusikalstamų veikų.

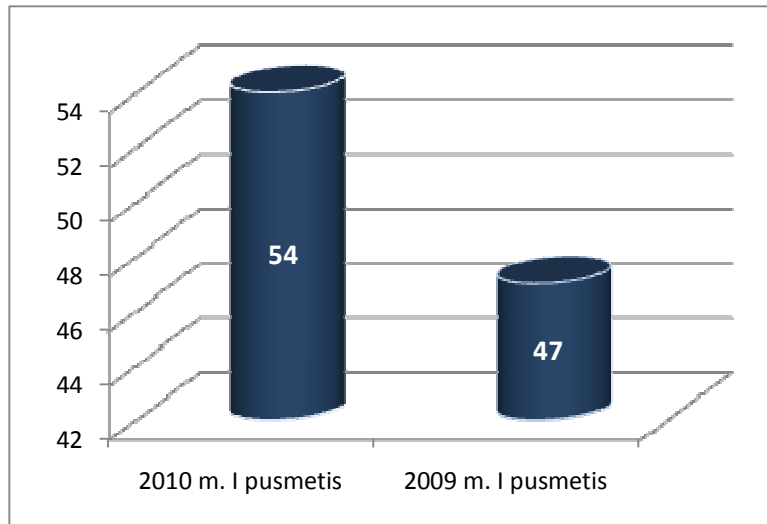
2 pav. 2009 – 2010 m. I pusmečiais nustatytos nusikalstamos veikos

Daugiausia 2010 m. I pusmetį nustatyta kyšininkavimo atvejų – 84 (apie 27 proc. visų nustatytų nusikalstamų veikų).

IKITEISMINIAI TYRIMAI

Per 2010 m. I pusmetį STT tyrė 177 ikiteisminio tyrimo bylas, iš kurių šiais metais pradėjo 54 ir iš kitų ikiteisminio tyrimo įstaigų gavo 21 bylą. Praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu atitinkamai buvo tirta 150 bylų, pradėtos 47 ir gauta 15 ikiteisminio tyrimo bylų.

Pradėtos ikiteisminio tyrimo bylos. 2010 m. I pusmetį STT pradėjo 54 ikiteisminio tyrimo bylas. Praėjusių metų I pusmetį buvo pradėtos 47 ikiteisminio tyrimo bylos, t. y. šių metų I pusmetį pradėtų ikiteisminio tyrimo bylų skaičius yra apie 15 proc. didesnis nei praėjusiais metais.

3 pav. 2009–2010 m. I pusmečiais pradėtos ikiteisminio tyrimo bylos

Iš 177 tirtų bylų 60 (apie 34 proc. visų tirtų bylų) galima priskirti sudėtingų bylų kategorijai, nes jose nustatyta 5 ir daugiau nusikalstamų veikų, pareikšti įtarimai 5 ar daugiau asmenų, tyrimai kėlė ypatingą visuomenės susidomėjimą. Palyginti su tuo pačiu 2009 metų laikotarpiu, sudėtingų ikiteisminio tyrimo bylų padaugėjo 50 proc.

Paminėtinos šios didelį rezonansą visuomenėje sukėlusios bylos:

- Dėl kyšininkavimo sveikatos apsaugos viceministrui.
- Dėl galimo kyšininkavimo, papirkimo, dokumentų suklastojimo ir disponavimo suklastotu dokumentu UAB „Vilniaus vandenys“ vykdamant viešuosius pirkimus.
- Dėl Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros ikiteisminio tyrimo kontrolės skyriaus prokuroro galimo kyšininkavimo.
- Dėl kyšininkavimo ir piktnaudžiavimo tarnyba Birštono savivaldybės meri.
- Dėl galimo kyšininkavimo stambiu mastu ir tarpininko kyšininkavimo antstoliui.
- Dėl galimo piktnaudžiavimo organizuojant daugiabučių namų renovaciją Šiaulių apskrityje.

Iš 54 pradėtų ikiteisminio tyrimo bylų:

- 18 bylų (33 proc.) – gavus skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką;
- 36 bylos (67 proc.) – STT pareigūnams nustatčius nusikalstamos veikos požymius.

Per praėjusių metų I pusmetį, STT pareigūnams nustatčius nusikalstamos veikos požymius, buvo pradėta 30 ikiteisminio tyrimo bylų (64 proc.), o gavus skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką – 17 bylų (36 proc.).

Gautos ikiteisminio tyrimo bylos

2010 m. I pusmetį iš kitų ikiteisminio tyrimo įstaigų prokuroro pavedimu STT tyrimui atlikti gavo 21 ikiteisminio tyrimo bylą, iš kurių 5 bylos buvo pradėtos prokuratūroje pagal STT surinktą medžiagą.

2009 m. I pusmetį iš kitų ikiteisminio tyrimo įstaigų STT tyrimui atlikti gavo 15 ikiteisminio tyrimo bylų, iš kurių 4 buvo pradėtos prokuratūroje pagal STT surinktą medžiagą.

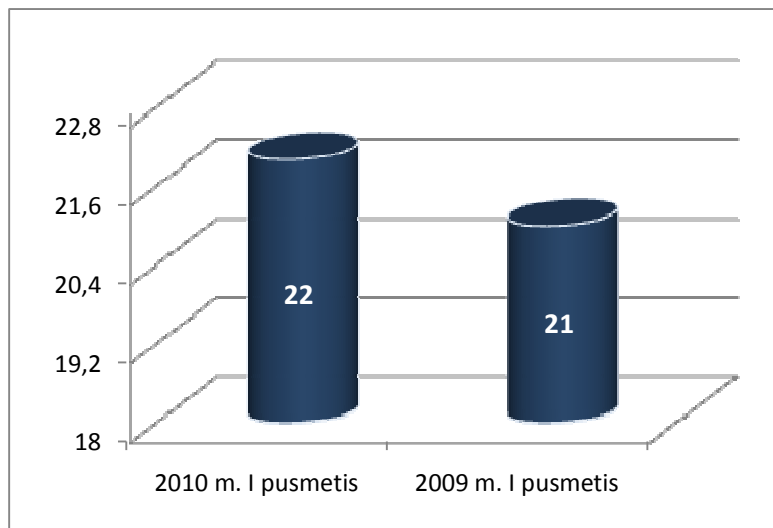
Baigtos ikiteisminio tyrimo bylos

Ikiteisminio tyrimo bylos baigtos surašant kaltinamąjį aktą, pareiškimu dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu arba pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka

2010 m. I pusmetį kaltinamojo akto surašymu, pareiškimu dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu ar pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka buvo baigtos 22 ikiteisminio tyrimo bylos, iš to skaičiaus:

- 18 ikiteisminio tyrimo bylų baigtos surašant kaltinamąjį aktą;

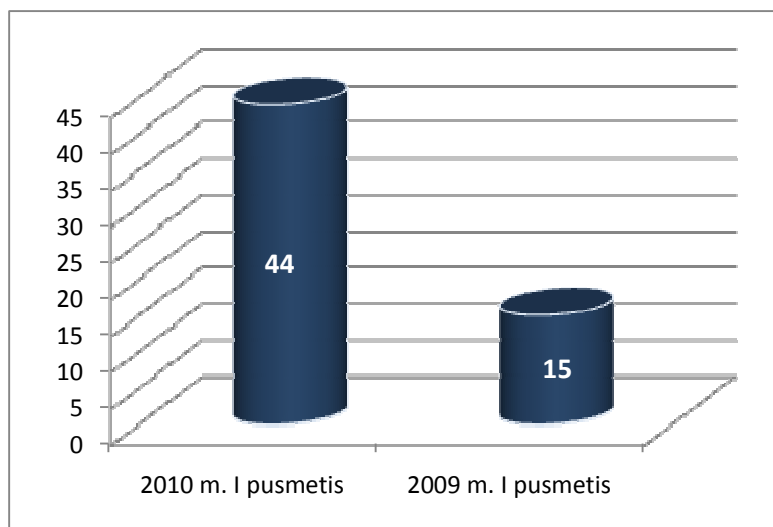
- 2 bylos baigtos pareiškimo dėl proceso užbaigimo baudžiamuoju įsakymu;
 - 2 bylos baigtos pareiškimo dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka.
- Per praėjusių metų I pusmetį tais pačiais pagrindais buvo baigta 21 ikiteisminio tyrimo byla.

4 pav. 2009–2010 m. I pusmečiais baigtos ikiteisminio tyrimo bylos

Nutrauktos ikiteisminio tyrimo bylos

2010 m. I pusmetį buvo nutrauktos 44 ikiteisminio tyrimo bylos, tuo tarpu 2009 m. I pusmetį buvo nutraukta 15 ikiteisminio tyrimo bylų, t. y. šiais metais nutrauktų ikiteisminio tyrimo bylų skaičius padidėjo beveik 3 kartus.

5 pav. 2009–2010 m. I pusmečiais nutrauktos ikiteisminio tyrimo bylos

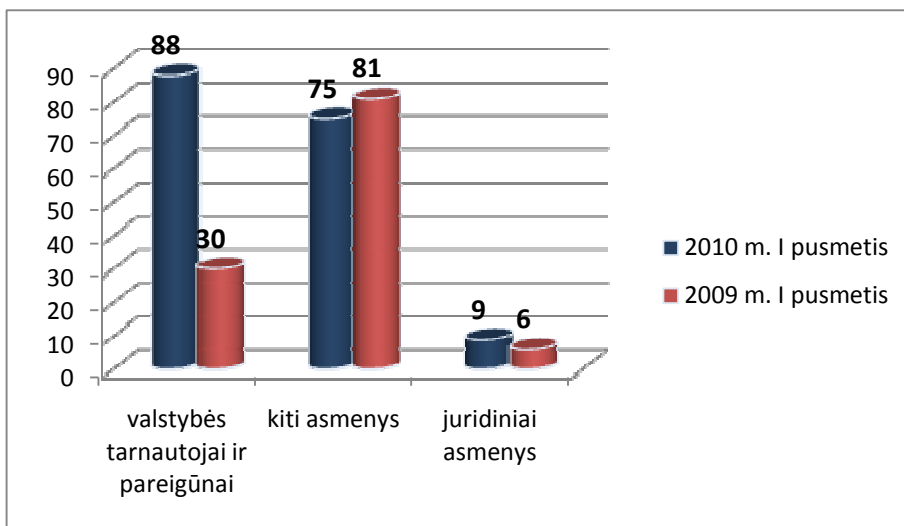
Nors nutrauktų ikiteisminio tyrimo bylų, palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, gerokai padaugėjo, reikia atsižvelgti į tai, kad šiuo laikotarpiu padidėjo ir bendras tiriamų (tirtų) bylų skaičius, be to, pastebimas visų statistinių rodiklių padidėjimas. Be to, I pusmečio statistiniai duomenys ne visada tiksliai atspindi tendencijas. Tikslėnes tendencijas ir priežastis bus galima įvardyti vertinant metų veiklos rezultatus.

2010 m. I pusmetį išnagrinėjus asmenų skundus, pareiškimus apie nusikalstamas veikas buvo surašyti **32** nutarimai atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą. 2009 m. I pusmetį buvo priimti 23 sprendimai atsisakyti pradėti ikiteisminius tyrimus.

ASMENYS

Pareiškšti įtarimai

2010 m. I pusmetį STT pareiškė įtarimus 172 asmenims, iš jų 88 valstybės tarnautojams ir pareigūnams, 75 kitiems asmenims, 9 juridinių asmenų atstovams, t. y. 47 proc. daugiau nei per praėjusių metų I pusmetį (2009 m. I pusmetį pareiškšti įtarimai 117 asmenų, iš jų 30 valstybės tarnautojų ir pareigūnų, 81 kitam asmeniui, 6 juridinių asmenų atstovams).

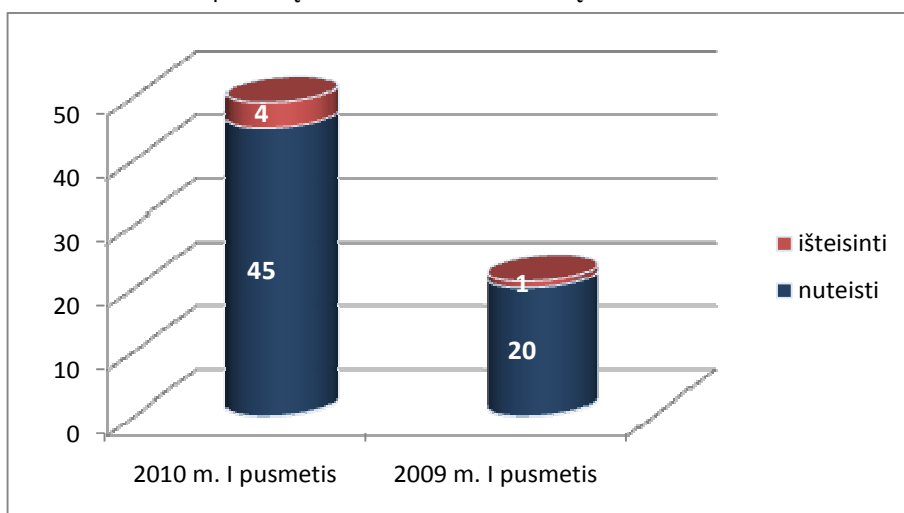

6 pav. 2009–2010 m. I pusmečiais išaiškinti asmenys, įtariami padarę nusikalstamas veikas

Padidėjęs išaiškintų asmenų skaičius, taip pat kaip ir padidėjęs nustatytų nusikalstamų veikų skaičius atskleidžia, kad 2010 metais STT tyrė sudėtingesnes, didesnės apimtys ikiteisminio tyrimo bylas.

Nuteisti ir išteisinti asmenys

Turimais duomenimis, 2010 m. I pusmetį baudžiamosiose bylose, kuriose ikiteisminį tyrimą atliko STT, nuteisti 45 asmenys, 4 asmenys išteisinti. 2009 m. I pusmetį buvo nuteista 20 asmenų, išteisintas 1 asmuo.

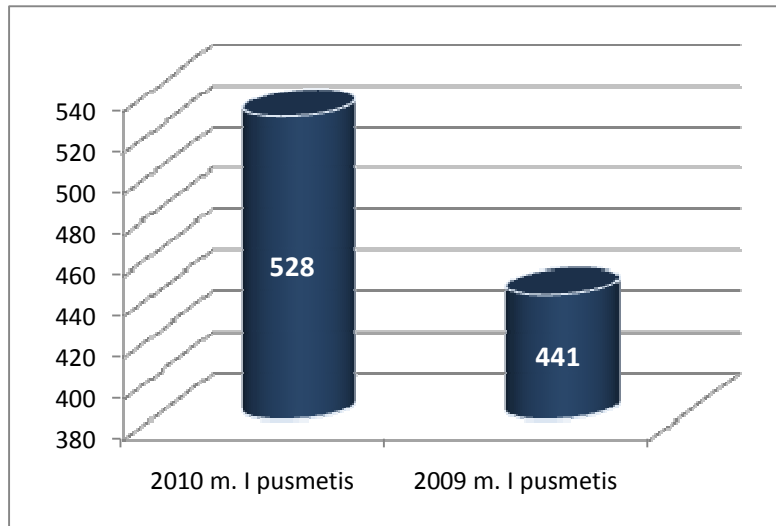

7 pav. 2009–2010 m. I pusmečiais nuteisti ir išteisinti asmenys

ASMENŲ SKUNDŲ, PRANEŠIMŲ TYRIMAS

2010 m. I pusmetį STT padaliniai gavo ir Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka išnagrinėjo 528 asmenų skundus, pranešimus apie viešojo administravimo subjekto veiksmais, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens teisių ir teisėtų interesų pažeidimą.

Palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, asmenų skundų ir pranešimų padaugėjo apie 20 proc. 2009 m. I pusmetį STT padaliniai gavo 441 asmens skundą, pranešimą.

8 pav. 2009–2010 m. I pusmečiais gauti asmenų skundai, pranešimai

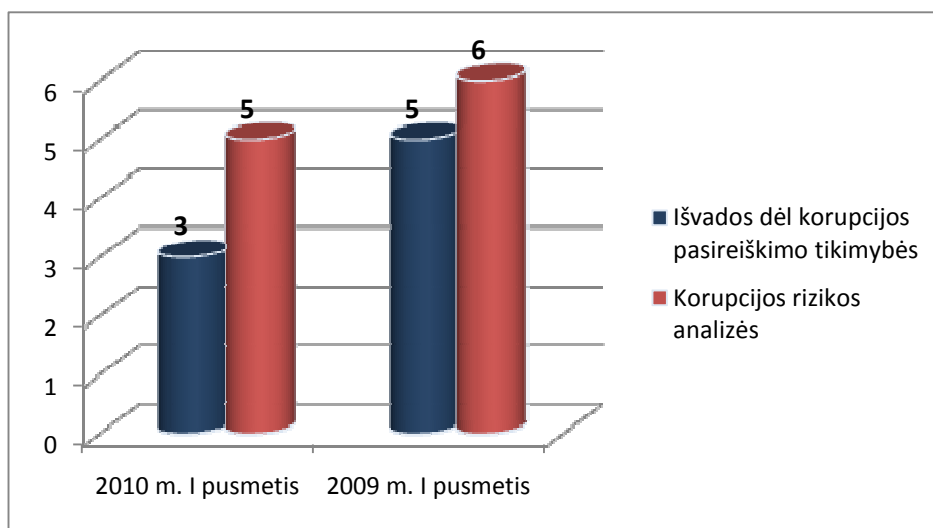
2010 m. I pusmetį:

- STT padaliniai išnagrinėjo 270 asmenų skundus, pranešimus apie galimai padarytą asmens teisių ir teisėtų interesų pažeidimą, t. y. atliko būtinus veiksmus ir priėmė administracinius sprendimus (parengtas atsakymas pareiškėjui).
- 100 asmenų skundų, pranešimų buvo perduoti kitoms institucijoms pagal kompetenciją, t. y. tais atvejais, kai STT neturėjo įgaliojimų priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, skundas perduotas viešojo administravimo subjektui, turinčiam reikiamus įgaliojimus.
- Įstatymo nustatytais pagrindais buvo priimti sprendimai atsisakyti nagrinėti pranešimą, prašymą ar skundą dėl 190 skundų ir pranešimų, iš kurių 133 (70 proc.) buvo anoniminiai. Be to, asmenų skundai ir pranešimai nebuvo nagrinėjami ir gražinami pareiškėjams tokiais atvejais, kai STT arba teismas jau buvo priėmęs administracinės procedūros sprendimą tuo pat klausimu ir asmuo nepateikė naujų faktinių duomenų, leidžiančių ginčyti sprendimą.

KORUPCIJOS PREVENCIJA

KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖ

Vadovaudamosi Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio ir Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimo Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ nuostatomis, valstybės ar savivaldybių įstaigos, nustačiusios veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, pateikia išvadas STT. Įvertinusi gautą išvadą ir kitą informaciją, STT priima sprendimą dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo.

9 pav. 2009–2010 m. I pusmečiais gautos išvados dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ir atliktos korupcijos rizikos analizės

Išvados dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės

2010 m. I pusmetį STT gavo 3 išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės:

- Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos;
- Lietuvos Respublikos konkurencijos tarnybos.

Korupcijos rizikos analizės

2010 m. I pusmetį buvo atliktos 5 korupcijos rizikos analizės:

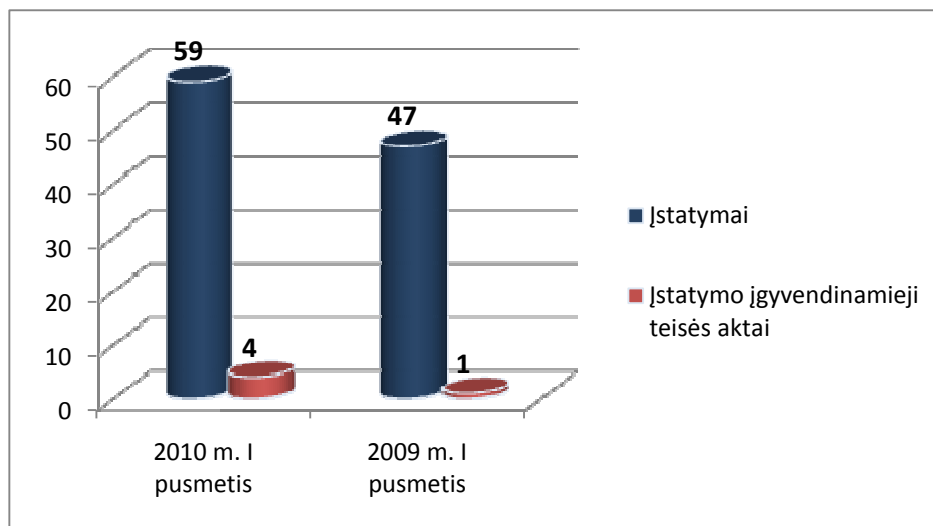
- Lietuvos Respublikos ūkio ministerijoje (ypatingas dėmesys skirtas ministerijos kompetencijai priskirtų Europos Sąjungos struktūrinės paramos finansuojamų veiksmų programų prioritetų finansavimo sąlygų aprašų vertinimui antikorupcinio požiūriu, Bankroto ir restruktūrizavimo administratorių atestavimo, kandidatūrų atrankos, derinimo, skyrimo ir atlyginimo dydžio nustatymo ir veiklos kontrolės procedūrų vertinimui);
- Alytaus r. savivaldybėje (analizuota savivaldybės administracijos Architektūros tarnybos veikla);
- Mažeikių r. savivaldybėje;
- Panevėžio m. savivaldybėje (analizuota savivaldybės Viešųjų pirkimų skyriaus veiklos sritis);
- Šiaulių m. savivaldybėje.

Analizuojant korupcijos riziką, įvertinti vidaus administravimą reglamentuojantys teisės aktai ir pateiktos rekomendacinio pobūdžio pastabos ir pasiūlymai.

ANTIKORUPCINIS TEISĖS AKTŲ VERTINIMAS

2010 m. I pusmetį STT atliko 63 teisės aktų ar jų projektų, t. y. 59 įstatymų ir jų projektų bei 4 įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų ir jų projektų, antikorupcinį vertinimą, iš kurių savo iniciatyva STT įvertino 6 teisės aktus ir jų projektus.

Per 2009 m. I pusmetį, vadovaudamasi Korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsniu, STT atliko 48 teisės aktų ar jų projektų antikorupcinį vertinimą, iš jų 47 įstatymų ir jų projektų bei 1 įstatymo įgyvendinamojo teisės akto ir jo projekto.

10 pav. 2009–2010 m. I pusmečiais antikorupcinio požiūriu įvertinti teisės aktai ar jų projektai

Mūsų nuomone, svarbiausi 2010 m. I pusmetį antikorupcinio požiūriu įvertinti teisės aktai ar jų projektai yra šie:

Šilumos ūkis. Lietuvos Respublikos Prezidento nepasirašytame Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 10 straipsnio pakeitimo įstatyme Nr. XI-803, Specialiųjų tyrimų tarnybos nuomone, numatytas kainos nustatymo mechanizmas iš biokuro gaminamai šilumai leidžia nepagrįstai pelnytis šilumos gamintojams vartotojų sąskaita. Pasiūlyta tobulinti įstatymo projektą. Lietuvos Respublikos Prezidentas šį įstatymą vetavo.

Valstybės ir savivaldybių turtas. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 2 ir 19 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekte Nr. XIP-1613 numatoma, kad įgyvendinant institucinę viešojo ir privataus sektorių partnerystę, valstybė ar savivaldybė gali turtą investuoti įsigydama steigiamos arba didinančios įstatinį kapitalą akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės akcijų, kurios visuotiniame akcininkų susirinkime valstybei ar savivaldybei (-ėms) arba joms kartu nebūtinai suteikia daugiau kaip 50 procentų balsų. Specialiųjų tyrimų tarnybos nuomone, valstybei ar savivaldybei neturint sprendžiamosios galios gali būti priimami valstybei nenaudingi (žalingi) sprendimai, t. y. pasunkintas valstybės ar savivaldybės (-ių) turtinių interesų tinkamas įgyvendinimas ir investuoto turto panaudojimas visuomenės reikmėms. Šiame įstatymo projekte taip pat nustatoma, kad asmuo, įsigyjantis kartu su valstybe ar savivaldybe steigiamos akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės akcijas institucinei viešojo ir privataus sektorių partnerystei įgyvendinti, nėra atrenkamas viešo konkurso būdu. Specialiųjų tyrimų tarnybos nuomone, būtina aiškiai įstatymiškai reglamentuoti privataus subjekto, dalyvaujančio institucinėje partnerystėje, parinkimo procedūrą ir kriterijus.

Kompensuojamieji vaistai. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 13 d. nutarimo Nr. 994 „Dėl Ambulatoriniam gydymui skiriamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių, kurių įsigijimo išlaidos kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, bazinių kainų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 111-4048; 2009, Nr. 158-7191) (toliau – Nutarimas) 9 ir 11 punktuose nustatoma, kad esant medicininei būtinybei sveikatos apsaugos ministras gali priimti sprendimą įtraukti į Kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyną vaistinius preparatus, neatitinkančius draudimo viršyti jau įrašyto pigiausio vaistinio preparato kainą, į grupę, kurią sudaro tik vieno gamintojo vaistiniai preparatai, arba apskaičiuoti naujos grupės vaistinių preparatų bazines kainas neatsižvelgdamas į principą, kad įrašomo vaistinio preparato, nepriskiriamo nei vienai Kainyne esančiai grupei, bazinė kaina nustatoma pagal pigiausio to paties bendrinio pavadinimo vaistinio preparato kainą. Mūsų nuomone, nesant aiškių kriterijų, kada atvejis laikytinas medicinine būtinybe, ar privalu sveikatos apsaugos ministrui atsižvelgti į Privalomojo sveikatos draudimo tarybos ir Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos pateiktas nuomones, kokia šių dokumentų juridinė galia, kas darytina, jei šios institucijos pateikia priešingas nuomones, minėti Nutarimo punktai sudaro sąlygas galimai ydingiems sveikatos apsaugos ministro sprendimams.

Nutarime minima paciento priemoka detalizuojama Ligų ir kompensuojamųjų vaistų joms gydyti, Kompensuojamųjų vaistų ir Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašų keitimo tvarkos apraše, patvirtintame sveikatos apsaugos ministro 2002 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. 159 (Žin., 2002, Nr. 39-1450; 2007, Nr. 21-788), ir sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 6 d. įsakyme Nr. V-403 „Dėl paciento priemokos už kompensuojamuosius vaistinius preparatus ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones apskaičiavimo“. Tačiau Specialiųjų tyrimų tarnyba atkreipia dėmesį, kad iš minėtų teisės aktų neišku (iš dalies išskyrus įsakymo Nr. 159 35 punktą), kokiais atvejais ar kriterijais vadovaujantis (pavyzdžiui, koks nustatytas įskaitytinasis balas) vaistinis preparatas ar medicinos pagalbos priemonė (taip pat ir liga) bus kompensuojama 100, 90, 80 arba 50 procentų.

Saugaus eismo. Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2, 7, 10, 19 ir 22 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XIP-1703 neatskleidžia pagrindinių papildomų vairuotojų mokymų įgyvendinimo tvarkos principų ir kriterijų, todėl gali sudaryti sąlygas nepagrįstų sprendimų dėl papildomų vairuotojų mokymų apimties. Specialiųjų tyrimų tarnyba pateikė nuomonę, kad šie principai ir kriterijai turėtų būti susiję su priežastimis, dėl kurių transporto priemonių vairuotojams kyla

privalomas papildomų mokymų poreikis, priešingu atveju nepagrįstų privalomų reikalavimų taikymas gali būti traktuojamas ne kaip prevencinio pobūdžio priemonė, o kaip papildomos su nubaudimu susijusios pasekmės.

Projekto nuostatos (Projekto priėmimo atveju) gali sudaryti sąlygas jų taikymo dviprasmiškumams, taip pat svarstyti Projekto tikslų tinkamo įgyvendinimo aspektais, kadangi neužtikrintų realaus KET pažeidimų ir eismo įvykių skaičiaus mažinimo, paskatintų pradedančiųjų vairuotojų suinteresuotumą neteisėtais būdais (pavyzdžiui, paperkant) išvengti nuobaudų už KET pažeidimus.

Atliekų tvarkymas. Atlikus Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 2, 4, 25, 27, 28, 30, 31, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIP-1036 (toliau – Projektas) antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad dėl kai kurių Projekto nuostatų gali kilti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorių interesų konfliktų, piktnaudžiavimų ir nebūtų užtikrintas komunalinių atliekų tvarkymo įmonių atrankos skaidrumas. Priėmus Projekte siūlomas nuostatas, gali būti sudaromos sąlygos nepagrįstam nekilnojamojo turto objektų savininkų įpareigojimui su atliekų tvarkymo įmonėmis sudaryti paslaugų teikimo sutartis, neatsižvelgiant į atliekų turėjimo faktą, savininko galimybes turimas atliekas sunaudoti įstatymu leidžiamais būdais, t. y. žemės ūkyje, energijai gauti ar kitoms reikmėms aplinkai ir žmonių sveikatai saugiu būdu. STT pareigūnų nuomone, reikia atsižvelgti ne tik į nekilnojamojo turto turėjimo nuosavybės teisę faktą, bet ir į faktines atliekų turėjimo aplinkybes, o Projekte numatomų privalomų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutarčių sudarymas turi būti grindžiamas paslaugų teikėjo sąžiningumu: paslaugų kaina ir kokybė turi būti objektyvūs, nustatomi pagal nekilnojamojo turto objekto savininkų faktiškai atliekų tvarkytojui perduotus atliekų kiekius.

Teiktos nuomonės. Lietuvos Respublikos Seimui neatsižvelgus į Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 straipsnių pakeitimo ir papildymo, taip pat įstatymo papildymo 4¹ straipsniu įstatymo projekto antikorupcinį vertinimą ir priėmus nuostatas, pagal kurias savivaldybės administracijos direktoriui galės būti suteikta teisė priimti sprendimus, susijusius su valstybinės žemės perdavimu neatlygintinai naudotis, išnuomoti ar perduoti, nors tokios funkcijos pagal galiojančius teisės aktus yra išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija, kuriai priskirtų įgaliojimų savivaldybės taryba negali perduoti jokiai kitai savivaldybės institucijai ar įstaigai, siekiant išvengti antikorupcinio požiūriu ydingos teisės spragos, kai valstybinės žemės naudojimo, valdymo ir disponavimo funkcijas skirtingai reglamentuotų du skirtingi teisės aktai, į tai atkreiptas Respublikos Prezidentės dėmesys. Taip pat pateikta nuomonė dėl valstybinės žemės valdymo, naudojimo ir disponavimo teisės suteikimo savivaldybėms. Toks sprendimas: svarstytinas dėl nevienodų sąlygų šių funkcijų įgyvendinimo praktikai skirtingose savivaldybėse sudaryti; pasunkintų šios srities sprendimų teisėtumo priežiūrą ir kontrolę; sudarytų sąlygas savivaldybėms arba interesų grupėms piktnaudžiauti, neatsižvelgiant į valstybės viešąjį interesą.

NACIONALINĖ KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMA

Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. XI-259 patvirtino Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programos naują redakciją (Žin., 2009, Nr. 60-2346) (toliau – Programa). Programoje išskirti tikslai pagal tris sritis: korupcijos prevencija, korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų tyrimas ir visuomenės antikorupcinis švietimas. Programos priemonių plane įtvirtinti tikslams ir uždaviniams įgyvendinti yra numatytos 66 priemonės.

STT dalyvauja Vyriausybei organizuojant Programos įgyvendinimą, Tarpžinybinei komisijai kovai su korupcija koordinuoti vykdant Programos priemonių plano įgyvendinimo kontrolę ir atlieka Programos veiksmingumo stebėseną. Be to, STT yra atsakinga už konkrečių priemonių įgyvendinimą ir prisideda prie priemonių įgyvendinimo, kai atsakinga vykdytoja yra kita institucija.

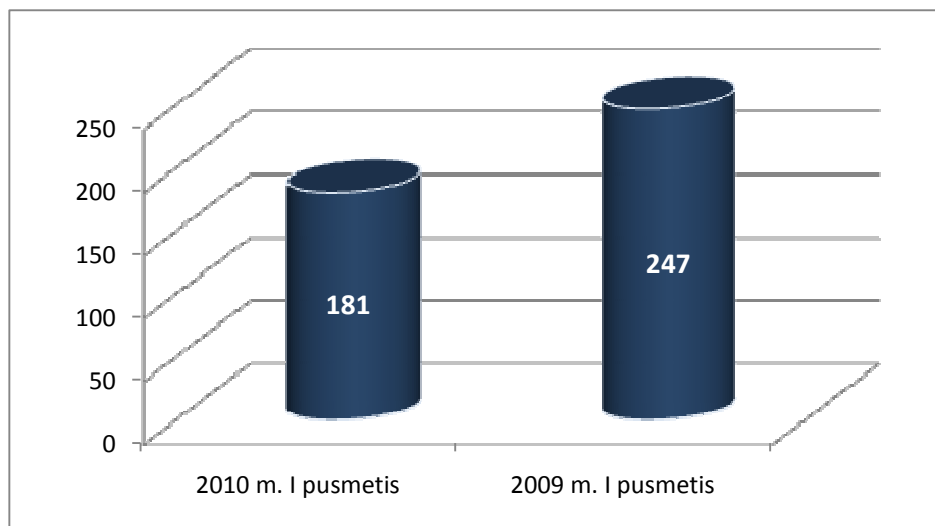
2010 m. gegužės 27 d. STT pateikė Tarpžinybinei komisijai kovai su korupcija koordinuoti patikslintą Nacionalinės kovos su korupcija programos išvadą už 2009 m., kurioje buvo konstatuota, kad 37 proc. Programos priemonių įgyvendinta, 34 proc. priemonių įgyvendinta iš dalies ir 29 proc. priemonių neįgyvendinta.

STT inicijavo pasirengimą Programos priemonių plano atnaujinimui. Tam tikslui Tarpžinybinė komisija kovai su korupcija koordinuoti (toliau – Komisija) priėmė protokolinį sprendimą ir įpareigojo valstybės ir savivaldybių įstaigas pagal kompetenciją pateikti pasiūlymus dėl priemonių, kurias tikslinga įtraukti į atnaujintą priemonių planą.

ASMENŲ, SIEKIANČIŲ EITI ARBA EINANČIŲ PAREIGAS VALSTYBĖS AR SAVIVALDYBĖS ĮSTAIGOSE, PATIKRINIMAS

Vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsniu ir Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 19 d. nutarimo Nr. 1484 „Dėl informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, pateikimo tvarkos patvirtinimo“ nuostatomis, per 2010 m. I pusmetį STT gavo 171 prašymą pateikti informaciją apie asmenis, siekiančius eiti ar einančius pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, ir 10 asmenų STT patikrino savo iniciatyva.

2010 m. pirmąjį I pusmetį STT surinko ir pateikė informaciją apie 181 asmenį, siekiantį eiti ar einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje. Praėjusių metų I pusmetį STT surinko ir pateikė informaciją apie 247 asmenis, siekiančius eiti ar einančius pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje.

11 pav. 2009–2010 m. I pusmečiais patikrinti asmenys, siekiantys eiti arba einantys pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigose

Palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, patikrintų asmenų skaičius sumažėjo beveik 27 procentais. Toks ženklus tikrinamų asmenų skaičiaus sumažėjimas labiausiai susijęs su tuo, kad daugelyje įstaigų sustabdyti arba maksimaliai sumažinti priėmimai į valstybės tarnybą.

INSTITUCINĖS KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMOS

Vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymu, kitais įstatymais ir įstatymo įgyvendinamaisiais teisės aktais, valstybės ir savivaldybių bei nevalstybinės įstaigos rengia kovos su korupcija programas (toliau – KPP). Programų įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja įstaigų vadovai ar šių įstaigų struktūriniai padaliniai arba įgalioti asmenys. Vadovaudamasi STT direktoriaus 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2-369 patvirtinta „Savivaldybės korupcijos prevencijos programos rengimo metodika“, STT šių metų pirmąjį pusmetį atliko 8 institucijų antikorupcinių programų bei priemonių planų analizę, įvertino jų atitiktį metodikos rekomendacijoms.

ANTIKORUPCINIS VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS

VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ ANTIKORUPCINIS ŠVIETIMAS

Skleisdama aktualią antikorupcinę informaciją valstybės ir savivaldybių institucijų tarnautojams ir darbuotojams, 2010 m. I pusmetį valstybės ir savivaldybės institucijų prašymu ir savo iniciatyva STT darbuotojai rengė antikorupcinio švietimo seminarus, skaitė paskaitas:

ministerijose ir įstaigose prie ministerijų (2);
savivaldybėse (10);
policijos įstaigose (21);
sveikatos priežiūros įstaigose (13);
kitose įstaigose (6).

Iš viso 2010 m. I pusmetį valstybės ir savivaldybių institucijų tarnautojams ir darbuotojams buvo surengtos 52 antikorupcinio švietimo paskaitos ir seminarai.

ANTIKORUPCINIS ŠVIETIMAS BENDROJO LAVINIMO IR AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE

Bendrojo lavinimo mokyklose. Vykdamas Nacionalinės kovos su korupcija programos nuostatas siekiama integruoti antikorupcinio švietimo temas į bendrojo lavinimo mokyklų istorijos, politologijos, etikos, tikybos pamokas. 2010 m. I pusmetį STT darbuotojai supažindino Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų vadovus su antikorupcinio ugdymo metodine priemone „Antikorupcinio ugdymo galimybės bendrojo lavinimo mokyklose“ – organizavo šios priemonės pristatymą ir teikė rekomendacijas Jonavos r. savivaldybės, Jurbarko r. savivaldybės, Kalvarijos savivaldybės, Kazlų Rūdos savivaldybės, Palangos m., Varėnos r. savivaldybės švietimo skyrių darbuotojams ir rajonų mokyklų vadovams, taip pat skaitė paskaitas Kauno V. Kudirkos vidurinėje mokykloje, Klaipėdos „Žemynos“ gimnazijoje, Rietavo L. Ivinskio gimnazijoje, Šiaulių J. Janonio gimnazijoje.

STT prisidėjo organizuojant teisiųjų žinių konkursą „Temidė“ Panevėžio rajono, Šiaulių miesto ir apskrities mokyklose.

Kauno bendrojo lavinimo mokyklų mokiniams organizuotas antikorupcinių žinių ir kūrybos konkursas „Būk sąžiningas“.

Aukštosiose mokyklose. Per praėjusius metus pavyko pasiekti, kad daugelyje Lietuvos aukštųjų mokyklų pasirenkant įvairias formas būtų įdiegta metodinė priemonė „Korupcija aukštosiose mokyklose. Požiūriai, problemos, sprendimo galimybės“. Siekiant, kad ši metodinė priemonė būtų įdiegta ir kitose Lietuvos aukštosiose mokyklose, per šiuos metus I pusmetį ji buvo pristatyta Vytauto Didžiojo universiteto, Šiaulių aukštųjų ir aukštesniųjų mokyklų vadovams.

Kaip jau tapo įprasta pastaraisiais metais, siekdama ugdyti antikorupcinio elgesio principus, taip pat skatindama aktyviau domėtis korupcijos problematika, STT aktyviai bendradarbiavo su Lietuvos aukštosiomis mokyklomis, studentams buvo siūlomos baigiamųjų bakalauro ir magistro darbų temos. Taip pat STT darbuotojai antikorupcines paskaitas skaitė Kauno technologijos ir Vytauto Didžiojo universitetuose.

VISUOMENĖS INFORMAVIMAS

2010 m. I pusmetį STT parengė ir inicijavo 12 publikacijų antikorupcinėmis temomis centrinėje ir regioninėje žiniasklaidoje. STT pareigūnai dalyvavo 12 TV ir radijo laidų, skirtų korupcijos problemoms aptarti.

2010 m. I pusmetį STT parengė ir išplatino 252 informacinius pranešimus apie kovos su korupcija aktualijas.

TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

STT vykdo tarptautinį bendradarbiavimą dalyvaudama tarptautinių organizacijų veikloje, bendradarbiaudama su šioje srityje dirbančiomis užsienio šalių institucijomis, vykdydama / įgyvendindama Europos Sąjungos, tarptautinių organizacijų ir Lietuvos Respublikos finansuojamus vystomojo bendradarbiavimo projektus.

DALYVAVIMAS TARPTAUTINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLOJE

STT aktyviai dalyvauja Europos antikorupcinių organizacijų – Europos partnerių prieš korupciją tinklo (EPAC) ir Europos Sąjungos kovos su korupcija kontaktinių institucijų tinklo (EACN) – veikloje. EACN įsteigtas 2008 m. spalio 24 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendimu 2008/852/JHA dėl kovos su korupcija kontaktinių punktų tinklo (*Oficialusis leidinys, L 301, 12/11/2008, p. 38–39*).

STT yra EPAC Personalo mainų ir Antikorupcinių standartų darbo grupių bei EPAC ir EACN Finansų darbo grupės narė. Per ataskaitinį laikotarpį STT dalyvavo EPAC ir EACN Finansų darbo grupės susitikime.

STT taip pat dalyvauja Europos Tarybos Valstybių grupės prieš korupciją (GRECO) veikloje. Dalyvauta GRECO 47-ame plenariniame posėdyje.

BENDRADARBIAVIMAS SU UŽSIENIO ŠALIŲ ANTIKORUPCINĖMIS INSTITUCIJOMIS

STT aktyviai dalyvauja kuriant bendrą Latvijos Respublikos korupcijos prevencijos ir kovos su korupcija biuro (KNAB), STT ir Švedijos generalinės prokuratūros antikorupcijos padalinio projektą informacijos analizės metodų ir finansinės informacijos panaudojimo strateginei analizei klausimais. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo derinamas atnaujinamo STT ir KNAB bendradarbiavimo susitarimo projektas.

Tęsiant bendradarbiavimą su Jungtinės Karalystės sunkių ir organizuotų nusikaltimų tyrimo agentūra (SOCA), 2010 m. kovo mėnesį tarnyboje lankėsi šios agentūros ryšių pareigūnas. Vizito metu buvo keičiamasi korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atskleidimo ir tyrimo patirtimi.

PROJEKTAI

Nuo 2009 m. rugsėjo Specialiųjų tyrimų tarnyba įgyvendina Europos Komisijos TACIS programos finansuojamą „Dvynių“ projektą „Parama Azerbaidžano Respublikos generalinės prokuratūros Kovos su korupcija departamentui“ (projekto numeris AZ08/PCA/JH/04-2009/204-728). Šio projekto tikslas – prisidėti prie Azerbaidžano Respublikos generalinės prokuratūros Kovos su korupcija departamento (KKD) pajėgumų stiprinimo.

Pagal projektą vykdydama uždavinius, STT bendradarbiauja su Lietuvos Respublikos generaline prokuratūra, Latvijos Respublikos korupcijos prevencijos ir kovos su korupcija biuru (KNAB), Austrijos vidaus reikalų ministerijos Federaliniu antikorupcijos biuru (BAK), Rumunijos, Estijos ir Latvijos teisėsaugos institucijomis.

Per ataskaitinį laikotarpį parengti ir organizuoti 3 Azerbaidžano kovos su korupcija departamento (projekto naudos gavėjo) pareigūnų mokomieji vizitai: balandžio 5–11 d. Lietuvoje ir Latvijoje; gegužės 10–15 d. Rumunijoje ir birželio 13–26 d. Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje.

Projektas bus įgyvendinamas iki 2011 m. liepos pabaigos.

DALYVAVIMAS VYSTOMOJO BENDRADARBIAVIMO VEIKLOJE

STT, įgyvendindama Lietuvos Europos Sąjungos politikos 2008–2013 metų strategines kryptis, kuriomis siekiama glaudžiau bendradarbiauti su ES kaimyninėmis valstybėmis, remti šių valstybių europinius siekius ir integracijos procesus, skatinti aktyvų ES vaidmenį stiprinant laisvę, saugumą ir teisingumą ES kaimyninėse Rytų šalyse, dalyvauja vystomojo bendradarbiavimo veikloje.

2010 m. vasario 2–5 d. STT atstovas dalyvavo Armėnijos valstybės tarnautojams skirtame renginyje „Įžanginiai antikorupcijos mokymai instruktoriams“, kuriame skaitė pranešimą tema „Tarptautiniai antikorupcijos teisės aktai, tarptautinės antikorupcijos organizacijos ir Lietuvos kovos su korupcija patirtis prieš ir po narystės Europos Sąjungoje“. Renginį organizavo Armėnijos–Europos politikos ir teisės patarimų centras, SIGMA (bendroji OECD ir Europos Sąjungos iniciatyva), Europos Sąjungos patarėjų grupė ir Armėnijos valstybės tarnautojų taryba.

2010 m. birželio 22–27 d. STT atstovai dalyvavo Kazachstano Respublikos kovos su ekonominiais ir korupciniais nusikaltimais agentūros organizuotoje tarptautinėje konferencijoje „Tarptautiniai mechanizmai ir instrumentai kovojant su korupcija“.

KITA VEIKLA

2010 m. balandžio 16 d. įvyko STT direktoriaus susitikimas su Tarptautinės nevyriausybinių organizacijų „Transparency International“ valdybos pirmininke Huguette Labelle.

PASIŪLYMAI TIKSLINTI TEISINĮ REGULIAVIMĄ

Šie STT parengti įstatymų projektai bus siūlomi įtraukti į Lietuvos Respublikos Seimo V (rudens) sesijos darbų programą:

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso papildymo 295¹ straipsniu įstatymo projektas. Šio projekto tikslas yra nustatyti adekvačias poveikio priemones – baudžiamąją atsakomybę (specialia norma) tam, kas neturėdamas tam teisės išmontavo, sugadino, sunaikino operatyvinėje veikloje naudojamas technines priemones, kitais būdais nutraukė ar sutrikdė jų teisėtą veikimą.

2. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 2 ir 9 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 9¹ straipsniu įstatymo projektas. STT 2010 m. balandžio 23 d. raštu Nr. 4-01-1499 projektas pateiktas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai tolesniam rengimui ir derinimui, taip pat pateiktas Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui susipažinti. Projekto tikslas – tobulinti vienos iš korupcijos prevencijos priemonių – informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, pateikimas – teisinį reglamentavimą.

3. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 91, 94 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 168¹ straipsniu įstatymo projektas (registracijos Valstybės ir savivaldybių institucijų teisės aktų projektų paieškos sistemoje Nr. 10-402-01). STT 2010 m. vasario 5 d. raštu Nr. 4-01-426 projektas pateiktas Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui. Projekto tikslas yra patikslinti teisinį reguliavimą ir nustatyti turto, kuris yra nusikalstamos veikos priemonė, įrankis ar rezultatas, konfiskavimą, taip pat nustatyti teisinį reguliavimą, kuris leistų kito turto, pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 72 straipsnio nuostatas, konfiskavimą.

4. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 72 straipsnių pakeitimo ir papildymo 189¹ straipsniu įstatymo projektas (registracijos Valstybės ir savivaldybių institucijų teisės aktų projektų paieškos sistemoje Nr.10-406-01). STT 2010 m. vasario 5 d. raštu Nr. 4-01-426 projektas pateiktas Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui. Projekto tikslas yra patikslinti teisinį reguliavimą ir nustatyti turto, kuris yra nusikalstamos veikos priemonė, įrankis ar rezultatas, taip pat kito kaltininko turto konfiskavimą ir nustatyti, kad nusikalstama veika yra laikomas ir disponavimas didelės vertės turto, kurio įgijimas nepagrindžiamas teisėtomis pajamomis.

L. e. direktoriaus pareigas

Aidenas Karpus